

Ryszard Broł*

RECENZJA PODRĘCZNIKA
**EKONOMICZNO-ORGANIZACYJNE UWARUNKOWANIA
ROZWOJU REGIONÓW – TEORIA I PRAKTYKA¹**

Pomysł napisania tego rodzaju podręcznika należy uznać za znakomity, stanowi on bowiem godny naśladowania przykład zestawienia dorobku teoretycznego z praktyką jego stosowania. Taka koncepcja podręcznika umożliwia wykorzystanie aktywizujących i praktycznych – nastawionych na rozwiązywanie problemów – metod dydaktycznych w procesie nauczania następujących przedmiotów: **gospodarka regionalna, gospodarka lokalna, gospodarka samorządu terytorialnego oraz zarządzanie rozwojem lokalnym i regionalnym**. Konstrukcja podręcznika odpowiada wymogom nowoczesnych metod nauczania akademickiego. Zwraca uwagę – ułatwiająca studiowanie – prezentacja jego treści: od ogólnych rozstrzygnięć prawnoustrojowych w polskim modelu samorządu terytorialnego (rozdz. I), przez teorię różnych aspektów gospodarki regionalnej (rozdz. II), do praktyki prezentowanej w formie studium przypadków (rozdz. III). Zawartość merytoryczna podręcznika, sposób przekazywania wiedzy oraz jasno wyrażane opinie i wnioski Autorów decydują o bardzo wysokiej ocenie całej recenzowanej książki. Na szczególnie wysoką notę zasługują, omawiane poniżej, wybrane części podręcznika.

Najlepszą, oryginalną częścią książki jest podrozdział III.3 pt. *System planowania przestrzennego w Polsce a kierunki planowania przestrzennego w Europie*. Autor pokazuje w ujęciu chronologicznym system tego planowania obowiązujący w Polsce od czasów powojennych do dziś. Celem tego podrozdziału było ukazanie polskich regulacji systemowych w zakresie planowania przestrzennego na tle jego europejskich, ponadnarodowych idei i kierunków. Cel ten został osiągnięty. Autor dokonał dogłębnej analizy

* Dr hab., profesor Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu.

¹ Praca zbiorowa pod redakcją Danuty Stawasz, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2004.

podejścia do obowiązujących rozwiązań systemu planowania przestrzennego w Polsce, odnosząc się krytycznie do obecnych regulacji w tym względzie. Pokazał rolę i znaczenie poszczególnych rodzajów planów dla podejmowania decyzji w zakresie prawidłowej gospodarki przestrzenią. Podrozdział ten cechuje się wnikliwością poruszanych kwestii. Jego walorem jest to, że nie tylko ukazuje, ale i ostrzega przed konsekwencjami, które są wynikiem nieodpowiednich regulacji prawnych w obszarze planowania przestrzennego. Równie cenny jest ostatni fragment rozdziału, w którym omówione zostały zasady planowania miast przyjęte przez Europejską Radę Urbanistów. Zostały w niej zaprezentowane m. in. zasady (zalecenia) w zakresie planowania urbanistycznego, które mogą stanowić punkt wyjścia do dyskusji nad systemem zmian dotyczących rozstrzygnięć prawych w zakresie planowania przestrzennego w Polsce. Treści tego rozdziału mają zarówno wymiar poznawczy, jak i polemiczny, co znacząco podnosi wartość omawianej książki.

Interesujący jest podrozdział II.2 pt. *Zarządzanie i planowanie w jednostkach terytorialnych*. Czytelnik znajduje tam przedstawione w sposób syntetyczny, a jednocześnie kompleksowy, kwestie związane z istotą zarządzania strategicznego w jednostkach samorządowych. Autor, nawiązując do najnowszych trendów i zasad wypracowanych na gruncie nauki organizacji i zarządzania, wskazuje na ich przydatność w praktyce zarządzania w samorządzie. Dylematy wskazane przez Autora związane z zarządzaniem i planowaniem strategicznym mają zarówno wymiar teoretyczny, jak i praktyczny – co jest cechą dobrego podręcznika.

Ważną częścią opracowania jest podrozdział II.10 pt. *Zarządzanie logistyczne w rozwoju regionu i miasta*. Przedstawiona tam problematyka jest bardzo aktualna, ale mało obecna w podręcznikach akademickich. Centra logistyczne coraz częściej pojawiają się w polskiej przestrzeni. Przynoszą określone skutki, zarówno pozytywne, jak i negatywne. Logistyka rządzi się własnymi prawami, a ich znajomość jest istotna zarówno dla podmiotów gospodarczych, jak i władz samorządowych.

Równie ważnym i aktualnym zagadnieniem, mającym swoje odzwierciedlenie w recenzowanym podręczniku, jest problem polityki ekologicznej. Podrozdział II.6 pt. *Podstawy polityki ekologicznej* zawiera m. in.: pojęcie polityki ekologicznej, jej genezę, przedmiot i podmioty, zasady, uwarunkowania wdrażania, zasięg przestrzenny. Do wszystkich tych haseł Autorka odnosi się z dużą wnikliwością i znajomością przedmiotu. Walorem książki jest także odniesienie się do problemu rozwoju obszarów wiejskich.

W podrozdziale II.4 pt. *Rozwój obszarów miejskich – istota i czynniki* dokonano identyfikacji makro- i mikroekonomicznych czynników, decydujących o rozwoju terenów wiejskich w Polsce. Prezentowane wywody mają wymiar poznawczy, a konkluzja z treści omawianego fragmentu sprowadza

się do wniosku, że bez wydatnego wsparcia ze strony państwa polska wieś pod względem rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego w dalszym ciągu będzie pogłębiała dystans w stosunku do obszarów miejskich.

Omawiana praca jest podręcznikiem akademickim i dlatego na pierwszy plan wysuwają się jej walory dydaktyczne, które oceniam bardzo wysoko. W książce prezentowane są możliwie najbardziej aktualne informacje wynikające z uwarunkowań prawnoustrojowych funkcjonowania samorządu terytorialnego. Przedstawiona jest prezentacja aktualnego stanu wiedzy m. in. z zakresu: teoretycznych koncepcji rozwoju regionalnego, zarządzania strategicznego w układach terytorialnych szczebla lokalnego i regionalnego, planowania przestrzennego, konfliktów społecznych **w grze o przestrzeń**, polityki ekologicznej, konkurencyjności regionów, a także zarządzania logistycznego w rozwoju miasta i regionu. Podręcznik zawiera też wątki naukowe, będące twórczym wkładem do teorii gospodarki przestrzennej, rozwoju lokalnego i regionalnego oraz zarządzania regionem. Omawiana praca ma zatem – obok walorów dydaktycznych – również walory naukowe, których Autorzy, ze względu na jej dydaktyczny charakter, nie eksponowali.

